

≡ Eesti
≡ Kontsert

Vanemuise sümfooniaorkestri hooaja lõppkontsert 2022

TALLINK
teatri peatoetaja

**Eesti
Kontsert**

admirals
hooaja peatoetaja

Vanemuise sümfooniaorkestri ja Vanemuise kontserdimaja hooaja lõppkontsert

13. MAIL 2022 KELL 19 VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

Jõhvi kontserdimaja ja Vanemuise sümfooniaorkestri hooaja lõppkontsert

15. MAIL 2022 KELL 17 JÕHVI KONTSERDIMAJAS

ANNELY PEEBO (METSOSOPRAN, VIINI RAHVUSOOPER)

KATRIN TARGO (SOPRAN)

VANEMUISE SÜMFOONIAORKESTER JA OOPERIKOOR,
TARTU ÜLIKOOLI KAMMERKOOR, VOCES TALLINN

DIRIGENT RISTO JOOST

VANEMUISE TEATRI JA EESTI KONTSERDI KOOSTÖÖPROJEKT

Richard Wagner (1813–1883)

Avamäng ooperile „Nürnbergi meisterlauljad“ (1867)

Gustav Mahler (1860–1911)

„Rückert Lieder“ / „Rückerti laulud“ (1901–1902), tekst: Friedrich Rückert

- „Ich atmet’ einen linden Duft“ / „Hingasin magusat pärnade lõhna“
- „Blicke mir nicht in die Lieder“ / „Ära vaata mu lauludesse“
- „Liebst du um Schönheit“ / „Kui armastad ilu“

Annely Peebo

- „Ich bin der Welt abhanden gekommen“ /
„Ma olen maailmale kadunud“ (seade 1983)

Seade 16-häälesele koorile: Clytus Gottwald (*1925)

Vanemuise ooperikoor, Tartu ülikooli kammerkoor, Voces Tallinn

VAHEAEG

Gustav Mahler

Sümfoonia nr 2 c-moll „Ülestõusmissümfoonia“ (1888–1894)

- *Allegro maestoso*
- *Andante moderato*
- *In ruhig fließender Bewegung*
- „Urlicht“. Sehr feierlich, aber schlicht / „Ürgvalgus“
- *Im Tempo des Scherzo. Wild herausfahrend* – „Auferstehn“ / „Ülestõusmine“

**Anneli Peebo, Katrin Targo, Vanemuise ooperikoor,
Tartu ülikooli kammerkoor, Voces Tallinn**

Gustav Mahler

„Rückert Lieder“

Tekst: Friedrich Rückert

Ich atmet' einen linden Duft!

Im Zimmer stand
ein Zweig der Linde,
ein Angebinde
von lieber Hand.
Wie lieblich war der Lindenduft!

Wie lieblich ist der Lindenduft!
Das Lindenreis
brachst du gelinde!
Ich atme leis
im Duft der Linde
der Liebe linden Duft.

Blicke mir nicht in die Lieder!

Meine Augen schlag' ich nieder,
wie ertappt auf böser That;
selber darf ich nicht getrauen,
ihrem Wachsen zuzuschauen:
deine Neugier ist Verrath.

Bienen, wenn sie Zellen bauen,
lassen auch nicht zu sich schauen,
schauen selber auch nicht zu.
Wenn die reichen Honigwaben
sie zu Tag gefördert haben,
dann vor allen nasche du!

Gustav Mahler

„Rückerti laulud“

Tekst: Friedrich Rückert

Hingasin magusat pärnade lõhna!

Toas seisis
üks pärnaoks,
üks kingitus
kallima käest.
Kui armas oli pärnalõhn!

Kui armas on pärnalõhn!
Pärnaoksake,
sa leevendust tood!
Ma hingan vaikselt
pärnast lõhnavas toas
pärna armsat lõhna.

Ära vaata mu lauludesse!

Oma silmad löön maha
nagu kurjalt teolt tabatud;
Ise ei julgeks ju kunagi
nende kasvamist pealt vaadata:
sinu uudishimu on reeturlik.

Mesilased, kärgesid ehitades,
ei lase end jälgida,
ei vaata ka ise.
Kui rikkalikud meekärjed
päevalgele toodud,
siis kõigepealt maiustad sina!

Liebst du um Schönheit,

O nicht mich liebe!
Liebe die Sonne,
sie trägt ein gold'nes Haar!

Liebst du um Jugend,
o nicht mich liebe!
Liebe den Frühling,
der jung ist jedes Jahr!

Liebst du um Schätze,
o nicht mich liebe.
Liebe die Meerfrau,
sie hat viel Perlen klar.

Liebst du um Liebe,
o ja, mich liebe!
Liebe mich immer,
dich lieb' ich immerdar.

Ich bin der Welt abhanden gekommen,
mit der ich sonst viele Zeit verdorben,
sie hat so lange nichts von mir vernommen,
Sie mag wohl glauben, ich sei gestorben.

Es ist mir auch gar nichts daran gelegen,
ob sie mich für gestorben hält,
ich kann auch gar nichts sagen dagegen,
denn wirklich bin ich gestorben der Welt.

Ich bin gestorben dem Weltgetümmel,
und ruh' in einem stillen Gebiet.
Ich leb' allein in meinem Himmel,
in meinem Lieben, in meinem Lied.

Kui armastad ilu,

oo, mitte mind!
Armasta päikest,
ta kannab juustes kulda!

Kui armastad noorust,
oo, mitte mind!
Armasta kevadet,
ta igal aastal on noor!

Kui armastad rikkust,
oo, mitte mind!
Armasta näkineidu,
tal säravaid pärleid on palju.

Kui armastad armastust,
siis jah, armasta mind!
Armasta mind alati,
siis armastan igavesti sind.

Ma olen maailmale kadunud,
maailmale, millele palju aega kulutasin,
ta ammu pole minust kuulnud,
ta arvata võib, et olengi surnud.

Asi pole selles olnudki,
kas ta mind surnuks pidanud või mitte,
ei saa ka sellele vastu ma vaielda,
sest tegelikult olengi maailmale surnud.

Ma olen ilmamelule surnud
ning puhkan vaikselt kohas.
Ma elan üksi oma taevas ja iseendas,
oma armastuses, oma laulus.

Gustav Mahler

2. sümfoonia

IV osa „Urlicht“

Tekst: rahvaluulekogumikust
„Des Knaben Wunderhorn“ ja
Friedrich Gottlieb Klopstockilt

O Röschen roth!
Der Mensch liegt in größter Noth!
Der Mensch liegt in größter Pein!
Je lieber möcht' ich in Himmel sein!
Da kam ich auf einen breiten Weg:
Da kam ein Engelein und wollt' mich abweisen.
Ach nein! Ich ließ mich nicht abweisen:
Ich bin von Gott und will wieder zu Gott!
Der liebe Gott wird mir ein Lichtchen geben,
Wird leuchten mir bis in das ewig selig Leben!

V osa „Aufersteh'n“

Aufersteh'n, ja aufersteh'n wirst du,
mein Staub, nach kurzer Ruh!
Unsterblich Leben
wird der dich rief dir geben.

Wieder aufzublüh'n wirst du gesät!
Der Herr der Ernte geht
Und sammelt Garben
Uns ein, die starben.

O glaube, mein Herz, o glaube:
es geht dir nichts verloren!

Gustav Mahler

2. sümfoonia

IV osa „Ürgvalgus“

Tekst: rahvaluulekogumikust
„Poisi võlusarv“ ja
Friedrich Gottlieb Klopstockilt

Oo purpurne roos!
Saatjaks häda on inimsool!
Saatjaks viletsus on ja piin!
Taevas tahaksin olla, ei siin.
Siis laiale tee le kord jõudsin:
mind ingel püüdis sealt ära saata.
Kuid ei! Ei lasknud end ära saata!
Ma Jumalast sündind, ta juures mu kodu!
Mul armas Jumal valguse annab,
mis õndsasse ellu mul valgustab rada!

V osa „Ülestõusmine“

Mu põrm, sa tõused üles,
tõused pärast lühikest puhkust!
Igavese elu
annab sul see, kes see kutsus.

Külvatud saad, et õide puhkeksid!
Lõikuse Jumal
kokku kogub viljavihud,
mis närbunud!

Oo usu, mu süda, oo usu:
Sul midagi kaotsi ei lähe!

O glaube: du wardst nicht umsonst geboren!
Hast nicht umsonst gelebt, gelitten!
Was entstanden ist, das muß vergehen!
Was vergangen, auferstehen!
Hör' auf zu beben!
Bereite dich zu leben!

O Schmerz! Du Alldurchdringer!
Dir bin ich entrungen!
O Tod! Du Allbezwinger!
Nun bist du bezwungen!
Mit Flügeln, die ich mir errungen,
in heißem Liebesstreben,
werd' ich entschweben
zum Licht, zu dem kein Aug' gedrungen!
Sterben werd' ich, um zu leben!

Aufersteh'n, ja aufersteh'n wirst du,
Mein Herz, in einem Nu!
Was du geschlagen,
zu Gott wird es dich tragen!

Sinu päralt on see, mida igatsesid!
Sinu päralt, mille eest kord võitlesid!

Oo usu: ei sündinud ilma sa asjatult!
Ei asjatult armastand, kannatand!
Mis ilmale tulnud, peab kaduma,
mis kadunud, üles taas tõusma!
Milleks hirmuvärin!
Sea eluks end valmis!

Oo valu, sa kõikeläbistav!
Sinust olen ma vaba!
Oo surm, sina kõikevõitev!
Nüüd oled võidetud sina!
Tiibadel, mis mulle antud,
armastusest kuumast kantud,
hõljun minema,
teele valgusesse, milleni ei ole tunginud ükski silm!
Suren selleks ma, et elada!

Süda, üles tõused sa,
jah, üles tõused hetkega!
Sinu löödud löökide ind
kannab Jumala juurde sind.

Heli Mattiseni tõlge

Richard Wagner on jätnud Euroopa muusikakultuuri jälje ooperikomponisti ja -reformaatorina, ent ka dirigendi, muusikaajakirjaniku, libretisti ja teatriteoreetikuna. Tema 13 ooperit pöörasid uue lehekülje ooperižanri ajaloos. Wagneri stiil ja ideed on mõjutanud teatud määral peaaegu kõiki 19. sajandi lõpu ja 20. sajandi alguse ooperiheliloojaid. Ta lõi uue žanri – muusikalise draama, mis kujutas tema ideaalis kõiki kunstiliike ühendavat superkunstivormi.

Wagneri küpsete ooperite seas seisab „**Nürnbergi meisterlauljad**“ (loodud ajavahemikus 1861–1867) erandlikul positsioonil. Helilooja, kes ammutas oma ooperilibretode jaoks inspiratsiooni enamasti müütidest ja legendidest, on pöördunud siin ajaloo ja traditsioonide poole. Tegevustik viib kuulaja renessansiajastu Nürnbergi, kus oli hinnas *meistersingerite* kunst. *Meistersingerid* pidasid lauluvõistlusi ning selleks, et võita, tuli pidada kinni tohutust hulgast üksikasjalikest mängureeglitest. Oma aja kuulsamaid meisterlauljaid oli Nürnbergis elav kingsepp Hans Sachs (1494–1576), kelle nimega tegelane on kesksel kohal ka Wagneri ooperis, sümboliseerides sooja inimlikkust ja tarkust. Ooperi süžee on lühidalt järgmine: nägus noor aristokraat, kes on saabunud äsja Nürnbergi, armub kullassepa tütresse. Isa on lubanud neiu käe mehele, kes võidab lauluvõistluse. Kosilane otsustab võistelda, ent ta pole kursis laulukonkursi keeruliste reeglitega. Teda hakkab juhendama Hans Sachs, nõustades noormeest mitte ainult laulmise osas, vaid tutvustades teda ka moraalseste nõuetega, mida võistlus esitab.

Wagneri ooperireformi üheks komponendiks oli libreto ja muusika autori ühele isikule taandamise nõue. Ka „Nürnbergi meisterlauljate“ libreto kirjutas helilooja ise. Kuigi teos on loodud Wagneri reformistlike ooperite perioodil, on see oma ülesehituselt tunduvalt klassikalisem kui selle eelkäija „Tristan ja Isolde“. Sonaat-allegro vormis **avamäng** on ehitatud üles ooperi teemadele.

Ooperi „Nürnbergi meisterlauljad“ esietendus toimus suure menuga Müncheni Õukonnateatris 21. juunil 1868, dirigendiks Hans von Bülow. See on Wagneri ainus koomiline ooper, olles oma olemuselt mõtisklus armastusest ja kunstist.

Leonard Bernstein kirjutas kord: „Esimene spontaanne pilt, mis tuleb mulle ette seoses Mahleriga, on hiiglane, kes seisab harkisjalu maagilisel ajapiiril 1900. Seal ta seisab, vasak jalg (lähemal südamele!) tugevalt kinni külluslikus ja armastatud 19. sajandis ning parem jalg, vähem kindlalt, otsimas kõva pinnast kahekümnnendas.“

Gustav Mahler esindab oma loominguga tööpoolest üleminekut 19. sajandi austria-saksa traditsioonide juurest 20. sajandi varajase modernismi poole. Ängistus, ahastus, hirm, apokalüptilised nägemused, ekstaas, nostalgilised unistused ja juubeldavad haripunktid – need on mõned märksõnad, mis seostuvad Mahleri muusikaga. Tema loomingu nimekiri polegi iseenesest pikk – selles valitsevad kaks žanri, laul ja sümfoonia, – ent seda kaalukamad on need sisult ja ulatuselt. Heliloojana seisis Mahler terve elu oma kuulsa sõbra ja rivaali Richard Straussi varjus. Kui Straussi sümfoonilisi poeeme ja oopereid esitati laialdaselt, siis Mahler pälvis tunnustuse eelkõige dirigendina: sel alal oli Mahleri tõus muusikamaailma taevasse lausa meteoorne – alates tagasihoidlikust provintsidirigendist Viini Õukonnaooperi direktori ametikohani, millele järgnes tema nimetamine Viini Filharmoonikute peadirigendiks. Pärast kümmet aastat (1897–1907) Viinis asus ta dirigendipostile New Yorgi Metropolitani Ooperis ning oli lühikest aega ka New Yorgi Filharmoonikute muusikajuht. Kontserdihooja 1910/1911 lõpuks naasis ta Viini, kus ta peagi suri. Viini publikut kohtles ta viisil, mis tänapäeval on üldine, kuid mida tollal põlati – nimelt laskis ta enne eesriide tõusmist tuled pimendada ja hilinejatele kuni vaatuse lõpuni ukсед sulgeda. Oma kõrgete esitusstandarditega, millega käis kaasas ka paras annus despotlikkust ja ülbust, pälvis ta reputatsiooni kui üks suurimaid ooperidirigente, eriti Wagneri ja Mozarti lavateoste interpreteerijana.

Mahler saavutas hilisromantismile omaste kompositsioonitehniliste võtetega ülima eksprestiivsuse, mida on eriti näha tema hilistes teostes, nende seas „**Rückert Lieder**“ („**Rückerti laulud**“, 1901–1902). Poeedi ja filoloogi Friedrich Rückerti (1788–1866) luulelooming on olnud heliloojate hulgas väga hinnatud – tema tekstidele on kirjutatud ligi 2000 laulu enam kui 800 helilooja poolt, sh Schubert, Schumann, Brahms, Strauss, Reger ja Berg. Mahleri „Rückert Lieder“ hõlmab viit laulu, mis ilmusid trükis 1910. aastal (ühes lauludega „Revelge“ ja „Der Tambourg’sell“) koondpealkirja all „Seitse viimast laulu“. Neis kajastub helilooja maailmavalu, mis leiab muusikas lahenduse kirkas ebamaisuses.

Mahleri üheksa lõpetatud sümfooniat on selle žanri ajaloos väga kaalukas peatükk. Autor leidis, et „sümfoonia peaks olema nagu maailm, mis hõlmab kõike“, ning oma püüdlustes seda ellu viia jõudis ta muusikalise universumi loomisele nii lähedale, kui see ühel heliloojal üldse võimalik on.

Kogu elu paelusid Mahlerit eksistentsiaalsed küsimused elust, surmast ja teisepoolsusest. Need teemad tõusevad reljeefselt esile tema **2. sümfoonia**s **c-moll** – ligi poolteist tundi

kestvas monumentaalses oopuses, mille esitamisse on kaasatud suur orkestrikoosseis koos lisajõududega väljaspool lava, samuti koor ja solistid.

Mahler polnud kuigi varmas oma teoste kohta selgitusi andma – ta uskus, et publikule piisab üksnes muusika kuulamisest, mille kaudu kandub edasi ka autori sõnum. Õnneks leiab helilooja mahukast kirjavahetusest rohkesti mõtteavaldusi, mis tema teoste ideelist kontseptsiooni ja loominguprotsessi laiemalt avavad.

Teise sümfoonia loomisloogu sai alguse 1888. aasta jaanuaris, mil 28aastane helilooja viimistles veel oma esimest sümfooniat. Inspiratsioonipuhang tabas teda pärast Carl Maria von Weberi ooperi „Die drei Pintos“ menukat esietendust Leipzgis (Mahler oli Weberi pooleli jäänud lavateose tema lapselapse palvel lõpetanud ja juhatas ka esiettekannet), kui ta viibis õnnitluskimpude keskel oma toas. Seal kangastus talle pilt tema matustest, kus ta lebab lillepärgadega ümbritsetud kirstus. Mahler pani oma nägemuse muusikasse ja andis teosele nimeks „Totenfeier“ („Matusetalitus“). Võimalik, et ta kavandas seda algul omaette sümfoonilise poeemina, ent ühel hetkel otsustas, et sellest saab tema 2. sümfoonia esimene osa. Autor on seda kirjeldanud järgnevalt:

„Me seisame armastatud inimese kirstu kõrval. Tema elu, võitlused, kired ja püüdlused mööduvad veel viimast korda me silme eest. Samal ajal tõusevad küsimused: mis saab edasi? Milleks elu ja see surm? Kas see kõik oli vaid suur ja kohutav nali? Või on meie elul tähendus? Peame neile küsimustele mingil moel vastuse leidma, kui tahame edasi elada.“

Neile küsimustele, mis Mahler siin tõstatas, lubas ta anda vastused sümfoonia finaalis. Esialgu jäid need jõulised küsimused aga aastateks õhku rippuma – helilooja kirjutas järgneva osa alles viis aastat hiljem ning kogu sümfoonia valmis 1894. aastaks. See pikk vaheaeg peegeldub ka sümfoonias. Mahler märkis partituuri, et esimese osa lõppedes tuleks teha viieminutiline paus, enne kui *Andante*-osaga edasi minna. „See kõlab pärast esimest osa täiesti kokkusobimatult,“ kirjutas Mahler dirigent Julius Buttsile 1903. aastal. „See on minu viga ja pole seotud publikupoolse mõistmatusega.“ Teine osa kujutab autori sõnul „üht mälestust selle kangelase elust – ajast, mil päike talle veel naeratas“. Muusikaliselt on tegu valsi maavillase sugulase, austria rahvatantsu *ländleriga*.

Teise osa idüllilise meeleolu lõhestab groteskne skertso – Mahler on võrrelnud kolmandat osa „läbi akna kaugusest tantsu vaatamisega, ilma et kuuldaks muusikat“. Selle muusikaline materjal pärineb Mahleri samal ajal loodud laulust „Püha Antonius Padovast jutlustab kaladele“, mille tekst on võetud saksa rahvaluulekogumikust „Des Knaben Wunderhorn“ („Poisi võlusarv“). Selles laulus leiab Püha Antonius kiriku tühja olevat ning peab seetõttu oma jutluse kaladele. See kujund kõnetas Mahlerit, kes tundis, et sarnaselt kaladega kõnealuses luuletuses oli ka tema kuulajaskond ignorantne ega mõistnud ta sõnumit. Sümfoonia teise osa muusika võtab üle teksti küünilisuse.

Järjekordset kontrasti pakub metsosoprani soologa neljas osa alapealkirjaga „Urlicht“ („Ürgvalgus“), mille tekst pärineb samuti „Poisi võlusarve“ kogumikust. Helilooja sõnul kostub siin meie kõrvu lihtsa usu liigutav hää: „Ma olen Jumalast ja ihkan Jumala juurde tagasi pöörduda! Jumal annab mulle lambi, mis valgustab mulle teed igavese õndsuse poole.“

Neljas osa on sillaks finaali juurde, mille komponeerimine valmistas autorile kõige enam peamurdmist. „Pikka aega olin kaalunud mõtet kasutada viimases osas koori ning vaid mu mure, et seda võetakse Beethoveni pealiskaudse jäljendamisena, pani mind seda edasi lükkama,“ on meenutanud Mahler. Valgustushetk saabus talle dirigent Hans von Bülowi matuseteenistusel 1894. aastal, kui ta kuulis lastekoori esituses lauldavat Friedrich Gottlieb Klopstocki koraali „Die Auferstehung“ („Ülestõusmine“). „See tabas mind otsekui välgusähvatus ja kõik sai mõtteis selgeks. Mida ma siis kogesin, seda väljendasin helides,“ täheldas helilooja. Klopstocki koraali tekst, millele Mahler lisas omalt poolt neli salmi, kannab julgustavat sõnumit: „Oh usu, mu süda“, andes vastused küsimustele, mis teose algul on esitatud. Ent viienda osa alguses kerkivad need veel kord esile. Mahler on selle osa kohta öelnud:

„Me seisame taas kord vastamisi hirmutavate küsimustega. Kuuldub vali hää: kõigi asjade lõpp on tulemas – viimne kohtupäev on käes. Hüüab viimsepäeva pasun. ... Kaugusest kostab ööbiku vaevukuuldav laul, maise elu viimane värelev kaja. Ja ennäe! Kohutumõistmist ei tule. ... Pole karistust ega autasu. Vaid ülevoolav armastus valgustab meie olemist.“

Viimsele kohtupäevale viitavad katoliku surnumissast pärit „Dies irae“ intonatsioonid, lisaks kõlab finaalis transformeeritud kujul eelnevate osade temaatiline materjal. Sümfoonia maagilisemaid hetki on koori esituses kõlav „Ülestõusmise“ koraal, mis algab kuuldavuse piirilt ning suubub triumfaalsesse kulminatsiooni: „Ma suren, et võiksin elada.“ Kogu 2. sümfoonia on suur kulgemine pimedusest valgusesse ning surmast ellu, lootuses igavese ja kõikemuutva uuenemise poole.

Teise sümfoonia terviklik esiettekanne toimus Berliinis 13. detsembril 1895 Berliini Filharmoonikute poolt autori dirigeerimisel. „Kui ma ütleksin, mida ma sellest suurest teosest arvan, kõlaks see kirjas liiga ülbelt,“ on möönnud Mahler. „Kogu asi kõlas nii, nagu oleks see pärit mõnest teisest maailmast. Arvan, et pole kedagi, kes suudaks sellele vastu panna. Olles algul maha surutud, tõstetakse sind seejärel ingli tiibadel kõrgeimatesse kõrgustesse.“

Evelin Kõrvits

Metsosopran **Annely Peebo** on lõpetanud Tallinna Muusikkeskkooli koorijuhtimise erialal ning õppis seejärel Viini Muusika- ja Draamakunsti Ülikoolis professor Gerhard Kahry juures soololaulu-, *Lied*i- ja ooperiklassis. Peebo on Euroopas kõrgelt hinnatud nii ooperi- ja opereti- kui ka kontsertlauljana. 1997. aastast on ta Viini Volksoperi solist. Ta on astunud üles maailma nimekamates ooperimajades, kontserdisaalides ja osalenud paljudel festivalidel Prantsusmaal, Itaalias, Hiinas, Saksamaal, Hispaanias, Kreekas, Portugalis, Jaapanis, Austraalias, Venemaal, Soomes, Rootsis, Norras, Belgias.

Annely Peebo repertuaari kuuluvad paljud olulised metsosoprani rollid, sh nimiosa Bizet' ooperis „Carmen“, Kundri (Wagneri „Parsifal“), Magdalena (Wagneri „Nürnbergi meisterlauljad“), Jezibaba (Dvořáki „Rusalka“), Octavian (R. Straussi „Roosikavaler“), Niklas (Offenbachi „Hoffmanni lood“), Rosina (Rossini „Sevilla habemearajaja“), Angelina (Rossini „Tuhkatriinu“), Cherubino (Mozarti „Figaro pulm“), Dorabella „Cosi fan tutte“, Idamante „Idomeneo“, Donna Elvira „Don Giovanni“, Hermia (Britteni „Suveöö unenägu“), Medoro (Händeli „Orlando“), Hans (Humperdincki „Hansuke ja Greteke“) jt.

Lisaks arvukatele ooperirollidele on Annely Peebo väga hinnatud ka klassikalise laulu ja suurvormisolistina, nii on tema repertuaaris Verdi ja Dvořáki reekviemid, Beethoveni „Missa solemn“; 9. sümfoonia; Mahleri 2., 3., 8. sümfoonia, „Das klagende Lied“, „Poi võlusarv“, „Rückert Lieder“, „Kindertotenlieder“, „Lieder eines fahrenden Gesellen“; Wagneri „Wesendonck'i laulud“, Elgari „Merepildid“, „Jerusalem“; Rossini „Stabat mater“; Schönbergi „Gurrelieder“; Brahmsi „Alt Rhapsodie“; Mozarti reekviem ja missa c-moll; J. S. Bachi „Jõuluoratorium“, „Matteuse passioon“, „Johannese passioon“; Händeli „Messias“ ja „Dixit Dominus“; Bruckneri missa f-moll jpm. Laulja on plaadistanud arvukalt kantaate ja suurvorme.

Peebo on teinud koostööd tunnustatud dirigentidega nagu G. Pretre, Sir Neville Marriner, C. Abbado, R. Chailly, P. Järvi, N. Järvi, T. Koopman, R. Davies, U. Schirmer, C. Hogwood, S. Soltesz, F. Luisi, I. Marin, M. Honeck, M. Gielen, G. Korsten, P. Inkinen, C. Arming, T. Helgelbrock, A. Fisch, O. Elts, T. Kaljuste, R. Joost jpt. Ta on laulnud koos paljude nimekate lauljatega, sh Jonas Kaufmann, Anna Netrebko, Plácido Domingo, Renato Brusoni, Juan Diego Floreze ja Grace Bumbry, Andrea Bocelli.

2003. aastal laulis Annely Peebo Beethoveni 9. sümfoonia ettekandel Vatikanis, mis oli pühendatud paavst Johannes Paulus II ametissepühitsemise 25. aastapäevale. Annely Peebo on esinenud Prantsusmaa telekanalite Arte ja France 3 toodetud auhinnatud muusikalifilmis „Les Lecons Ténébres“ ja olnud Eurovisiooni lauluvõistluse üks juhtidest TV otsesaates Tallinnas 2002. aasta kevadel.

Sopran **Katrin Targo** lõpetas klaveriõpingud Ülle Sisa ja Lembit Orgse juures Tallinna Muusikakeskkoolis 1998. aastal. Edasiste klaveriõpingute käigus Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias otsustas Katrin õppida hoopis laulmist. Lauluõpingud lõpetas ta 2007. aastal magistrikraadiga.

2012. aastal lõpetas ta magistrikraadiga Viini Muusika- ja Etenduskunste Ülikooli muusikalise-dramaatilise esituse alal. Targo õpetajate hulka kuuluvad Claudia Visca, Paul Esterhazy, Reto Nickler ja Christoph U. Meier. Täiendavaid kunstilisi impulsse sai ta Maria Acda, David Aronsoni, Rudolf Piernay, Huw Jamesi, Walter Moore ja Bojidar Nikolovi meistriklassides. Täna teeb sopran koostööd selliste silmapaistvate õpetajate ja saatjatega nagu Kristin Okerlund, James Pearson ja Grace Bumbry. Katrin Targo on mitmete lauluvõistluste laureaat nii

Eestis kui ka Austrias, Slovakkias, Tšehhis. Teda on tihti pärjatud auhindadega parima interpretatsiooni eest. Aastal 2016 võitis ta New Yorgi Carnegie Hallis 39. Lyndon'i Woodside'i oratooriumi konkursil 3. koha.

Katrin Targo sai oma esimese ooperikogemuse Savonlinna Ooperifestivali koori, Arnold Schönbergi koori ja Viini Riigiooperi lisakoori liikmena. Ooperidebüüdi solistina tegi ta Hanselina Humperdincki lavastuses „Hansuke ja Greteke“ Eesti Nuku-teatris. Sellele järgnesid galakontserdid Eestis, Soomes ja Viinis. Lisaks ooperisolistina esinemisele on Targo laulnud ka kiriku-muusikat, sealhulgas oratooriumide solistina, samuti operetti-des ja kammermuusikat. Targo on oodatud solist uue muusika kontsertidel.

Katrin Targo on töötanud koos dirigentide Luca Pianca, János Czifra, Martin Haselböcki, Johannes Ebenbaueri, Markus Lan-dereri, Fritz Haselwanderi, Konstantin Hilleri, Nigel Perrini, Mic-hael Lessky, Andres Mustoneni, Risto Joosti ja Norbert Baxaga.

Novembris 2020 debüteeris Katrin Viini olulisimas kontserdima-jas Musikvereinis, lauldes soprani partiid Beethoveni 9. süm-foonias. 2021. aastal ootavad teda rollid RO Estonias, näiteks Pamina („Võlufloöt“) ja Hanna („Löbus lesk“).

Risto Joost on alates 2020. aasta sügisest Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent, 2009. aastast Rahvusoper Estonia koosseisuline dirigent. Ta on juhatanud mitmeid rahvus-vaheliselt tunnustatud orkestreid nagu Bergen Filharmoonikud, Veneetsia Teatro La Fenice orkestrit, Peterburi Maria Teatri orkestrit, Sevilla Kuninglikku Sümfooniaorkestrit jt. Eestis olnud Tallinna Kammerorkestri peadirigent (2013–2019), juhatanud Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit ja teisi. Samuti on Joost seis-nud dirigendina mitmete kõrgelt hinnatud kooride ees: Madal-maade Kammerkoor (peadirigent 2011–2015), Leipzigi MDR Raadiokoor (kunstiline juht 2015–2019), Rootsi Raadio koor, Ars Nova Copenhagen jt. Eesti Rahvusringhäälingu muusikatoime-tajad valisid Joosti aasta muusikuks 2018 kõrgete väärtuste kandmise ja edasiandmise eest muusikas. 2006 ja 2016 pälvis Eesti Muusikanõukogu helikunsti sihtkapitali aastapreemia, 2011 Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore kultuuritegelase preemia ning 2022 Eesti Teatriauhindade muusikauhinna.

Vanemuise sümfooniaorkestri lugu

Vanemuise muusikateatril pani aluse August Wiera, kes oli Vanemuise asjaarmastajalikul perioodil teatrijuht (1878–1903). Wiera osa eesti lavamuusika arengus on silmapaistvam, kui võiks iseõppijalt eeldada. Tema eestvedamisel esietendus aastal 1883 Vanemuises Pius Alexander Wolffi draama „Preciosa“, millele Carl Maria von Weber oli kirjutanud ooperliku avamängu ja rea muusikanumbreid. Seda sündmust ongi hakatud pidama nii Vanemuise ja ka eesti muusikateatri sünnipäevaks. Tänu Wiera muusikaarmastusele jõudsid Vanemuise lavale nii operetid kui ka laulumängud. 1899. aastal jõudis Vanemuise lavale ka esimene ooper – Étienne Méhuli „Joosep Egiptuses“.

Kui Vanemuisest 1906. aastal professionaalne teater sai, keelas teatri vastne juht Karl Menning asjaarmastajalikul tasemel tehtud muusikalavastused ära. Tartu orkestri- ja kontserdielu edendamisel on aga suuri teeneid Aleksander Lättel, kes 1900. aastal asutas siin Eesti esimese sümfooniaorkestri. Pärast Lätte tagasitõmbumist jätkas tema tööd dirigent Samuel Lindpere, kelle eestvedamisel asutati 1908. aastal Vanemuise sümfooniaorkester, esimene kontsert toimus 7. mail. Orkester esines teatrichooaegade suvisel vaheajal aiakontsertide nime all. Kavades oli esikohal klassikaline muusika.

Veelgi suurem tõus Tartu kontserdielus sai alguse 1911. aastal koos Juhan Aaviku tulekuga Vanemuise orkestri dirigendiks. Kavas olid maailma sümfoonilise muusika tippteosed. Näiteks 1912. aasta suvel kanti ette kõik Beethoveni sümfooniad (välja arvatud üheksas) ning 1915. aastal oli orkester esinenud tervelt 95 korda. Pikka aega juhatas Vanemuise sümfooniaorkestrit Juhan Simm (peadirigent 1914–1916 ja dirigent aastatel 1916–1941). 1935. aastal sai Vanemuise teatri muusikajuhiks Eduard Tubin, kes juurutas igakuise talviste sümfooniakontsertide tava. Tänu Baltimaade ühele rikkalikumale noodikogule kujunes repertuaar erakordselt laiahaardeliseks.

Pärast II maailmasõda, kui Vanemuise maja oli hävinud, suur noodikogu tuhaks põlenud ning paljud vanemuislased Eestist lahkunud (sh dirigent Tubin), seisid Vanemuise orkestri ees Jaan Hargel (1944–1966), Raivo Kursk (1943–1949), Aleksei Dolgušin (peadirigent aastatel 1945–1951) ja Aadu Regi (1945–1951). Orkester koosnes sel perioodil väga erineva ettevalmistusega muusikutest, ent sellest hoolimata on ajalukku läinud muusikaliselt väga õnnestunud lavastusi, näiteks Tšaikovski „Padaemand“ (1946) ning Puccini „Tosca“ (1948).

1960.–1970. aastad olid õnnelikud Vanemuise teatril tervikuna. Kaarel Irdi juhitud Vanemuine sai tuntuks terves Nõukogude Liidus, külalisesinemisi toimus palju ka välismaal. Teatri repertuaaris oli rohkelt eesti algupärandeid, Kaarel Irdi tõi muuhulgas lavale terve rea Vanemuise tellimisel valminud ning teatrilukku läinud Veljo Tormise teoseid: „Luigeland“ (1966), „Meestelaulud“ (1966), „Külavahelaulud“ (1972) ja „Naistelaulud“ (1977). Muusikatrupis ja orkestris täienes solistide koosseis, kriitika oli kiitev nii Eestis kui ka gastrollidel. Peadirigendina seisis Vanemuise orkestri ees sel perioodil Erich Kõlar (Vanemuises 1952–1999, peadirigent aastatel 1957–1980 ja 1981–1984). Dirigentidena olid pikka aega ametis Valdeko Viru (1969–1991) ja Endel Nõgene (1974–1980 dirigent, 1980–1981 peadirigent, 1987–1999 peadirigent ja muusikajuht).

Uue aastatuhande algul vahetusid peadirigendid tihti: aastatel 1999–2004 juhtis orkestri tööd Mihkel Kütson, 2004–2006 Hendrik Vestmann, 2006–2007 Toomas Vavilov, aastatel 2008–2011

taas Mihkel Kütson. 1993–2015 töötas Vanemuises dirigendina Lauri Sirp. 2011–2020 oli teatri peadirigent Paul Mägi, kelle initsiatiivil salvestas orkester teatritöö kõrvalt mitmeid sümfoonilisi teoseid, mis anti välja CD-plaatidena. Alates 2014. aastast töötavad teatris dirigentidena Martin Sildos ja Taavi Kull. 2020. aasta sügisest on teatri muusikajuht ja peadirigent Risto Joost.

Vanemuise sümfooniaorkestri koosseis

Muusikajuht ja peadirigent Risto Joost

Orkestri kontsertmeister Kristel Eeroja-Põldoja

1. viiul Yestyn David Griffith, Mari-Liis Urb, Laura Miilius-Koddanipork, Susann-Elisabeth Kisla, Maria Lepnurm, Vitalij Regensperger, Katrin Ojam, Anne Vellomäe, Helena Valpeteris, Karl Jõgi, Mia Kurvits

2. viiul Vlad Câmpean, Liam Keneally, Sirli Laanesaar, Silja Câmpean, Žanna Toptši, Hille Niilisk-Rees, Juan Jose Restrepo Duarte, Triinu Tamm-Raudver

Viola Kadri Rehema, Svetlana Nukka, Hanno-Mait Maadra, Teresa Järve, Darja Motovilova, Tiina Enniko

Tšello Enno Lepnurm, Ēriks Kiršfelds, Heli Ilumets, Olga Raudonen, Marina Peleševa, Camillo Cabassi

Kontrabass Linda Viller, Aivar Eimra, Jaanus Siniväli, Jaanus Roosileht, Hanna-Ingrid Nurm

Harf Kai Visnapuu, Lisanne Rull

Flööt Kerstin Laanemets, Anete Vinkel, Heili Mägi, Margus Kits

Oboe Anna Šulitšenko, Anastasiia Cherniak, Maimu Kaarde

Klarnet Margus Vahemets, Tõnu Kalm, Heimo Hodanjonok

Fagott Kulvo Tamra, Johanna Tuvi, Stefan Heinrich Kerstan

Metsasarv Kreete Perandi, Artur Reinpõld, Jürnas Rähni, Kristiina Luik, Urmas Himma, Marie Jaksman

Trompet Priit Rusalepp, Marti Suvi, Viljar Lang, Karl Vakker, Laur Keller, Martin Pajumaa

Tromboon Kait Tiitso, Rain Kotov, Laura Muceniece, Aivo Koddanipork

Tuuba Tanel Tamm

Löökpillid Ilja Šarapov, Adam Jeffrey, Ilmar Varjun, Alessandro Beco, Kätlin Käsik, Kert Kotkas

Orel ja tšelesta Ele Sonn

Vanemuise ooperikoori lugu

Ooperikoor on Vanemuise juures tegutsenud juba teatri algusaegadest. 24. aprillil 1883 tõi August Wiera Tartu publiku ette esimese eestikeelse muusikalavastuse – Carl Maria von Weberi muusikaga näidendi „Preciosa“. Seda kuupäeva loetakse ühtlasi ka eesti muusika-teatri sünnipäevaks.

Läbi hooegade on Vanemuise ooperikoor teatri ooperites, operettides ja muusikalides osalemise kõrval ette kandnud ka mitmeid suurvorme.

Aastatel 1999 ja 2004 osales ooperikoor Tallinnas üldlaulupidudel.

Üks mastaapsemaid ja värvikamaid etteasteid Vanemuise ooperikoori ajaloos toimus kahtlemata aastal 2017, mil kollektiiv osales Hiinas Shanghai Suure Teatri ooperilavastuses „Aida“.

Hooajal 2021/22 osaleb Vanemuise ooperikoor teatri mitmetes muusikalavastustes: muusikalis „Nunnad hoos“, ooperis „Linda di Chamounix“, muusikadraamas „Tristan ja Isolde“ jt, samuti mitmetel kontsertidel üle Eesti.

Aastate jooksul on Vanemuise ooperikoori koormeistriteks olnud Helgi Sirmas, Tiiu Otsus, Tarmo Leinatamm, Andres Heinapuu, Lauri Breede ja Piret Talts. Aastast 2021 on Vanemuise ooperikoori peakoormeister Aleksandr Bražnik.

Vanemuise ooperikoori koosseis

Peakoormeister Aleksandr Bražnik

Koormeister Kristi Jagodin

Koori kontsertmeister Katrin Nuume

Sopranid Elin Kaiv, Grete Oolberg, Helen Hansberg, Helen Nõmm, Kaja Ilmjärv, Luule Veziko, Marika Villemson, Merle Aunpuu, Milvi Luik, Siiri Koodres, Silja Lani

Aldid Eve Kivisaar, Inge Õunapuu, Katrin Kapinus, Kristel Oja, Kristiina Hovi, Lembi-Liis Ebre

Tenorid Aleksander Lumi, Edgar Mikk, Hisatoshi Nezu, Ivar Saks, Oliver Timmusk, Rainer Aarsalu, Tarmo Teekivi

Bassid Alo Kurvits, Artur Nagel, Egon Laanesoo, Elmar Pool, Kristjan Häggblom, Risto Orav, Ruudo Vaher, Uku-Markus Simmermann

Tartu ülikooli kammerkoor on 1971. aastal loodud üliõpilas- ja kontsertkoor, mida alates 2001. aastast juhatab dirigent Triin Koch. Koor on läbi aastate paistnud silma omanäoliste ettevõtmistega, olgu nendeks siis esinemised rabas, lennuangaaris või osalemine Läti XXVI üldlaulupeol.

Tartu ülikooli kammerkoori repertuaaris leidub koorimuusikat eesti ja rahvusvaheliste heliloojate sulest, nii vanu klassikuid kui ka nüüdisaegset helikeelt. Aktiivse ja uuendusmeelse kontserttegevuse ning heade konkursitulemuste põhjal on koor pälvinud erinevaid tiitleid ja aunimetusi, sealhulgas kahel korral Eesti kooriühingu aasta koori tiitel, ning mitmel korral on koor nimetatud Tartu linna esinduskollektiiviks.

Oma 50 tegutsemisaasta jooksul on TÜ kammerkoor teinud korduvalt koostööd Vanemuise teatriga. Vanemuise sümfooniaorkestri hooaja avakontsertidel on koor osalenud 2017. ja 2020. aastal.

Voces Tallinn (kuni 2019 Voces Musicales) on kollektiiv, mis juba üle 20 aasta toob Eesti publikuni eriilmelisi kontserte ja avardab poolprofessionaalse koorilaulu piire. Alates koori asutamisest 1999. aastal on koor osalenud konkurssidel ja andnud hulgaliselt kontserte nii Eestis kui ka välismaal, tehes koostööd kodumaiste ja rahvusvaheliste muusikutega, sh dirigentidega nagu Peter Phillips, Stephen Layton, Neeme Järvi, Arvo Volmer, Olari Elts, Andres Mustonen, Toomas Siitan jpt, ning esinenud tuntud orkestrite ja ansamblitega, nagu ERSO, Tallinna Kammerorkester, Corelli Barokkorkester, Hortus Musicus, Sinfonietta Riga (Läti), Orchestra Ensemble Kanazawa (Jaapan), Barrocade (Iisrael) jt. Koori repertuaar hõlmab kogu lääne muusikalugu, ulatudes vanamuusikast (Victoria, Palestrina jt) nüüdiseliloojate uudisteosteni (MacMillan, Uusberg, Seppar jt) ning sisaldab olulist osa maailma koorimuusika klassikast. Vankumatuks osaks Voces Tallinna hooajas on saanud traditsiooniline aastalõpu-kontsert Händeli oratooriumiga „Messias“. 2015. aastal pälvis Voces Tallinn kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia muusikaelu rikastavate kõrgetasemeliste kontsertide eest. Voces Tallinna teine helikandja „A Black Birch in Winter“ pälvis aasta koorialbumi 2019 tiitli ja koor ise aasta koor 2020 preemia. Koori peadirigent ja kunstiline juht on Veronika Portsmouth.

Kava koostas Marje Metsis (Eesti Kontsert)

Kava toimetas Karmel Helena Kokk (Vanemuine)

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA.
ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

LYDIA
HOTEL

Tõeline Tartu pärl ootab Sind!

Ülikooli 14, Tartu
www.lydia.ee

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:
SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X /
SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X
Märksõna: VANEMUISE FOND

Vanemuise fond tänab:

Olga Aasav, Andrus Ansip, Mart Avarmaa, Alar Kroodo, Kalev Kase, Mati Kermas, Eero Timmermann,
Tartu linn, Vanemuise advendikontserdil annetajad

Teatri peatoetaja

Aasta toetaja

Koostööpartner

Suvekontserdi peatoetaja

Ametlik hotellipartner Tartus

KULTUURIMINISTEERIUM

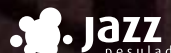
Eesti Kontserdi toetajad:

Hooaja autopartner

Mercedes-Benz

Eesti
Kontsert

Haapsalu Valgete Ööde festival

30. JUUNI–3. JUULI

Dagamba • Segakoor Latvija • Trio Hämarik
Beati Mandolini • Duo Telluur • Tallinna Kammerorkester
Marcel Johannes Kits • Keelpillikunstnikud
Rahvusooper Estonia solistid

Piletid: Piletilevi | Eesti kontserdi kassad

haapsalufestival.ee

Poola Kuninglik Ooper

Pärnu kontserdimajas

Don Giovanni

Wolfgang Amadeus Mozart

7. JUULI 19.00

Õudne mõis

Stanisław Moniuszko

8. JUULI 19.00

Ooperigala- õhtusöök

Õhtujuht Anu Välba

9. JUULI 19.00

Saaremaa ooperipäevad

20.-24. juuli 2022

Peaesineja **Sileesia ooperiteater Bytomis, Poola**

Peadirektor **Lukasz Goik** Lavastaja **Michał Znaniecki**

K 20.07.2022 | 20.00
C. Gounod **ROMEO JA JULIA**

N 21.07.2022 | 20.00
M. Znaniecki **ÕHTU MOZARTIGA**
REEKVIEMI SALADUS
MOZART. REEKVIEM

21.07.2022 | 23.30
M. Znaniecki
CHOPINI OODATES

R 22.07.2022 | 20.00
G. Verdi **TRAVIATA**

22.07.2022 | 23.00
Kesköösalong **OPERA ROYAL**

L 23.07.2022 | 20.00
OOPERIGALA

23.07.2022 | 23.00
Kesköösalong **OPERA ROYAL**

P 24.07.2022 | 14.00
S. Moniuszko **PARVEMEES**

Peatoetaja

OLEREX

 Eesti
 Kontsert

vanemuine.ee

eestikontsert.ee